

Обставини справи

Основні питання в цій справі полягають у тому, чи (i) неефективне управління органів влади процесами збору, обробки та утилізації відходів у регіоні Кампанія та (ii) їхня нездатність вжити захисних заходів для мінімізації або усунення наслідків забруднення від місця захоронення відходів, розташованого між муніципалітетами Казерта та Сан-Нікола-ла-Страда, порушили права заявників за статтями 2 і 8 Конвенції.

Заявниками є 19 громадян Італії, які народилися між 1941 і 1982 роками та проживають у Казерті та Сан-Нікола-ла-Страда (Кампанія, Італія).

У 1994 році в регіоні Кампанія було оголошено надзвичайний стан, щоб вирішити серйозні проблеми з утилізацією твердих побутових відходів. Події, які отримали назву «криза управління відходами» (іт. *crisi dei rifiuti*), тривали наступні 15 років.

Зокрема, з кінця 2007 року до травня 2008 року роботи зі збору сміття в Казерті та Сан-Нікола-ла-Страда неодноразово переривалися. Велика кількість сміття накопичилася вздовж доріг загального користування. Місцева влада була змушена вжити надзвичайних заходів, включаючи тимчасове закриття дитячих садків, шкіл, університетів і місцевих ринків, а також вивезення сміття до місць тимчасового зберігання.

У 2010 році, коли було припинено надзвичайний стан, було вжито більше заходів. Такі заходи охоплювали будівництво нових місць захоронення відходів і пунктів утилізації, а також проведення досліджень для визначення територій, які постраждали від забруднення відходами. Також було створено план надзвичайних дій для утилізації пресованих відходів.

Водночас, були проведені перевірки приватних заводів з переробки та утилізації відходів, розташованих у Казерті, щоб перевірити, чи можна їх використати для подолання кризи. Один із заводів, що розглядався під час перевірки, працював з кінця 1980-х років та знаходився в районі Ло Уттаро поблизу будинків заявників. Однак у звіті за 2001 рік було зазначено, що район Ло Уттаро був «абсолютно непридатним» для нового заводу, оскільки місце захоронення відходів не відповідало нормам захисту довкілля. Він отримував значно більшу кількість відходів, ніж було дозволено. У 2005 році було затверджено план очистки (деактивації).

Незважаючи на план (і закриття заводу), у 2007 році органи влади надали дозвіл на захоронення на полігоні відходів, що не є небезпечними.

Судові та адміністративні процеси, що тривали впродовж 2005-2020 років, встановили, що район Ло Уттаро становив загрозу для здоров'я населення, особливо існували ризики для ґрунтових вод. Концентрація певної кількості токсичних речовин у підземних водах також призвела до того, що судові та

адміністративні органи впродовж 2013-2019 років неодноразово забороняли використання підземних вод і культивуацію в цьому районі.

Станом на 2020 рік роботи з охорони та очищення району Ло Уттаро ще не проводилися, а чітких часових рамок не було встановлено.

У своїх заявах до Суду заявники посилалися на низку офіційних документів, зокрема на рішення Суду Європейського Союзу, документи парламентських розслідувань та наукові дослідження. У цих документах було встановлено, що криза, пов'язана з відходами, поставила під загрозу здоров'я людей, підвищивши ризик захворювання на рак або вроджених вад розвитку серед майбутніх поколінь, і що паралельно існували довгострокові проблеми, пов'язані з управлінням та моніторинговою діяльністю в районі Ло Уттаро.

Оцінка Суду

Насамперед, Суд відхилив аргумент Уряду про те, що заявники не використали всіх правових засобів, доступних на національному рівні. Він встановив, що способи правового захисту, на які посилався Уряд, могли забезпечити лише часткове відшкодування за скаргами заявників щодо завданої шкоди довкіллю. Уряд також не надав рішень національних судів, які б вказували на те, що заявники мали б шанси на успіх, якби вони скористалися запропонованими засобами правового захисту.

Управління процесами збору, обробки та утилізації відходів

Суд зазначив, що Казерта та Сан-Нікола-ла-Страда, де проживають заявники, зазнавали негативних наслідків кризи управління відходами з 1994 до 2009 року. Протягом цього часу заявники були змушені жити в середовищі, забрудненому сміттям, що нагромаджувалося уздовж вулиць, та місцями тимчасового захоронення відходів.

Суд встановив, що такий вплив відходів, який у свою чергу порушує стандарти безпеки, зробив заявників більш вразливими до різних захворювань. Цей висновок підтверджувався науковими дослідженнями, що були надані заявниками, визнаний Судом ЄС і підтриманий у звіті, що був підготовлений за результатами парламентського розслідування 2013 року.

Італійська влада фактично була не в змозі забезпечити належне функціонування служб збору, обробки та утилізації відходів під час надзвичайного стану в регіоні Кампанія у період з 11 лютого 1994 року до 31 грудня 2009 року, і, як наслідок, не вжила всіх необхідних заходів для ефективного захисту права заявників на повагу до їхнього житла та приватного життя, порушивши статтю 8 Конвенції.

Проте Суд зазначив, що заявники не довели, чи, і в якій мірі, ці недоліки мали безпосередній вплив на їхнє житло та приватне життя після закінчення надзвичайного стану, починаючи з 1 січня 2010 року. З огляду на це, він дійшов висновку, що, починаючи з цієї дати, не було порушення статті 8 Конвенції стосовно управління процесами збору, обробки та утилізації відходів.

Місце захоронення відходів

Офіційні документи, надані сторонами, показали, що місце захоронення в Ло Уттаро спричинило серйозне забруднення довкілля у зв'язку з незаконним захороненням сміття впродовж приблизно 20 років.

Дійсно, органи влади з 2001 року були обізнані, що сміттєпереробний завод становить серйозну небезпеку, однак дозвіл на використання сміттєзвалища для захоронення відходів, що не є небезпечними, було видано у 2007 році, що лише призвело до збільшення розмірів шкоди довкіллю. Така ситуація, що призвела до неодноразових заборон на використання підземних вод, повинна була безпосередньо вплинути на особисте благополуччя тих, хто живе в Казерті та Сан-Нікола-ла-Страда, зокрема заявників.

Крім того, у документах підкреслювалося, що, незважаючи на те, що завод було закрито в 2007 році, відходи продовжували становити загрозу здоров'ю заявників. За останньою інформацією проекти, розпочаті з метою охорони та очищення, повністю ще не були реалізовані, а також не було встановлено чітких часових рамок для цього.

Тому Суд дійшов висновку, що італійська влада не вжила необхідних заходів для захисту права заявників на приватне життя від забруднення довкілля, спричиненого місцем захоронення відходів в Ло Уттаро, порушивши статтю 8 Конвенції (матеріальний аспект).

З іншого боку, Суд зазначив, що не було порушення статті 8 Конвенції (процесуальний аспект) щодо стверджуваного ненадання заявникам інформації про забруднення довкілля, яке було спричинене місцем захоронення відходів в Ло-Уттаро.

Така ситуація мала бути загальновідомою для громадськості завдяки парламентським розслідуванням, проведеним в 2007 і 2013 роках, різним розпорядженням, виданих мерами Казерті і Сан-Нікола-ла-Страда, і прес-релізам, опублікованим органами прокуратури в 2013-2019 роках.

Висновок

Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя) у зв'язку з управлінням процесами зі збору, обробки та утилізації відходів у період з 11 лютого 1994 року до 31 грудня 2009 року.

Відсутність порушення статті 8 Конвенції у зв'язку з управлінням процесами зі збору, обробки та утилізації відходів у період, починаючи з 1 січня 2010 року.

Порушення статті 8 Конвенції (матеріальний аспект) у зв'язку з невжиттям органами влади Італії необхідних заходів для захисту права заявників на приватне життя у зв'язку із забрудненням довкілля, спричиненим місцем захоронення відходів «Ло Уттаро».

Відсутність порушення статті 8 Конвенції (процесуальний аспект) у зв'язку зі стверджуваним ненаданням італійськими органами влади заявникам інформації

щодо забруднення довкілля, спричиненого місцем захоронення відходів «Ло Уттаро».

Рішення в цій справі ухвалене Палатою 19 жовтня 2023 року й набуло статусу остаточного 19 січня 2024 року відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.